

بیماری صرع:

بسیاری از کودکان دچار صرع، کودکانی کاملاً نرمال و فعال هستند که نیاز چندانی به مراقبت ویژه ندارند. این بچه‌ها می‌توانند تمام کارهایی را که دوستان آنها انجام می‌دهند اعم از شنا، ورزش و بازی‌های مختلف را انجام دهند. در بعضی موارد بیماری شدیدتر است و کودکان نیازمند درمان و مراقبت‌های طولانی مدت می‌باشند.

صرع می‌تواند در هر سنی آغاز شود، اما معمولاً شروع آن در اوایل زندگی است. هر چند بعضی از مردم فکر می‌کنند صرع با ناتوانی‌های ذهنی و یا جسمی همراه است، اما در واقع بسیاری از کودکان مبتلا به صرع از هوش و توانایی‌های طبیعی برخوردارند. البته بعضی از بیماران نیز مشکلات جسمی یا ذهنی دارند که ممکن است با آسیب مغزی یا بیماری دیگری مرتبط باشد.

صرع چیست؟

صرع عبارت است از حالتی عصبی است که در آن گروهی از سلول‌های مغزی در زمانی غیرطبیعی به میزان زیادی فعال شده و مواد تحریکی ترشح می‌کنند یا به عبارتی، یک نوع اختلال در کار مغز که مشخصه آن عبارت است از حملات صرعی ناگهانی و تکرارشونده، حملاتی کوتاه‌مدت از رفتار غیرطبیعی و نامناسب، تغییر در وضعیت هوشیاری، یا حرکات غیرطبیعی. صرع، که گاهی به طور مصطلح «تشنج» نیز خوانده می‌شود، یک علامت است نه یک بیماری. صرع

مسری نیست. با اینکه صرع علت بسیاری از تشنج‌هاست اما صرع با تشنج تفاوت دارد. کودکی که یک بار تشنج کرده است یک کودک صرعی نیست، بلکه ممکن است علل بسیار زیادی بتوان برای تشنج او پیدا کرد. صرع می‌تواند در هر دو جنس و در هر سنی رخ دهد. صرع معمولاً بین سنین ۲-۱۴ سالگی آغاز می‌شود.

علت صرع چیست؟

علت همیشه شناخته شده نیست. گاهی به علت آسیب مغزی، تومور مغزی یا ضربه به سر است. همچنین می‌تواند مربوط به مسمومیت، عفونت، تکامل مغزی یا ژن‌ها باشد.

چه چیزهایی سبب شروع حملات صرع می‌شوند؟

عوامل تحریک‌کننده صرع در کودکان با هم تفاوت دارند. در بعضی از کودکان تشنج می‌تواند زمانی اتفاق بیفتد که فرد مبتلا به صرع صدای یکنواختی را مکرر بشنود. تشنج می‌تواند هنگامی که فرد به نوری درخشان نگاه می‌کند یا جاهای خاصی از بدنش را لمس می‌کنند رخ دهد.

احتمالاً وقتی کودکان را در حال تشنج می‌بینید، خیلی می‌ترسید و دستپاچه می‌شوید. اما باید بدانید که حفظ آرامش در این لحظات بسیار مهم است، چرا که باید دقیقاً آنچه اتفاق افتاده را برای پزشک توضیح دهید.

تشخیص صرع معمولاً مشکل است و همیشه نمی‌توان به راحتی در مورد اینکه کودکی تشنج کرده یا نه، قضاوت کرد. بچه‌ها هم مانند بزرگسالان تشنج‌های منتشر و موضعی دارند و باید این وضعیت‌ها از هم افتراق داده شود. علاوه بر این، حالاتی وجود دارند که با تشنج اشتباه می‌شوند، مثل: تشنج ناشی از تب و حملات بند آمدن نفس. بنابراین، بسیار برای پزشک حائز اهمیت است که اطلاعات کافی در مورد اتفاقی که برای کودک شما افتاده است داشته باشد. و این اطلاعات را تنها شما می‌توانید به خوبی در اختیارش بگذارید.

تشخیص:

مشاهدات و دانش شما از کودکتان در کمک کردن به پزشک برای تشخیص درست بسیار مهم است. همان‌طور که از آزمایشات تشخیصی معمول مثل آزمایش خون، نوار مغز و تصویربرداری مغز استفاده می‌شود، همچنین کودکتان باید از لحاظ تکامل و رفتار نیز مورد ارزیابی قرار گیرد. بنابراین، هنگام مراجعه به پزشک حتماً کارت رشد کودک و نیز سایر آزمایشات قبل را همراه خود داشته باشید.

درمان:

هدف درمان طبی، کنترل تشنج کودک شماست، به شکلی که کودک شما تا حد امکان زندگی با کمترین آسیب ناشی از صرع را داشته باشد. دوری کردن از چیزهایی که باعث تحریک و شروع صرع می‌شوند و نیز داروهای ضدصرع

دانشگاه علوم پزشکی تهران
قطب جامع علمی طب کودکان
بیمارستان مرکز طبی کودکان
(واحد آموزش سلامت)

صرع در کودکان

بیمارستان آموزشی درمانی پژوهشی مرکز طبی کودکان:
آدرس: تهران، انتهای بلوار کشاورز، خیابان دکتر محمد قریب، جنب
بیمارستان امام خمینی (ره)، پلاک ۶۲، مرکز طبی کودکان
وبسایت بیمارستان: (آموزش به بیمار)
<http://chmc.tums.ac.ir>

بزند.

آرامش خود را حفظ کنید و این چند مرحله ساده را دنبال کنید:

- مطمئن شوید کودکان نفس می کشد. اگر کودک نفس نمی کشد، با اورژانس تماس بگیرید، اگر احیاء بلد هستید پیش از رسیدن اورژانس، کمک احیاء را شروع کنید.
- اگر کودک نفس می کشد، او را روی زمین بخوابانید تا زمین نخورد. ترجیحاً کودک را در معرض هوای آزاد قرار دهید.
- کودک را به پهلو بخوابانید تا از خفگی ناشی از انسداد مجاری تنفسی جلوگیری شود.
- اطراف کودک را از چیزهایی مثل میز و صندلی خالی کنید.
- بند لباس هایی که کودک به تن دارد را شل کنید. بچه را محکم نگیرید و مانع حرکات او نشوید.
- هرگز حین تشنج چیزی داخل دهانش نگذارید و سعی نکنید با انگشت دهانش را باز نگه دارید.
- در صورت امکان هر چه زودتر با پزشک تماس بگیرید.
- احتمالاً بعد از تشنج، کودک شما به خواب عمیقی فرو خواهد رفت. این طبیعی است. او را بیدار نکنید. وقتی او خواب آلوده است به او غذا و آشامیدنی ندهید.

راه های اصلی دستیابی به این هدف است. کودک شما معمولاً تا قطع کامل تشنجهایش که معمولاً دست کم دو سال طول می کشد، باید روی درمان ضد صرع بماند. البته در مواردی باید داروهای ضد صرع به صورت کنترل شده ادامه یابد. معمولاً فرزندان پس از ۱۸ سالگی از زیر نظر متخصص اعصاب کودکان خارج و تحت نظر متخصصین اعصاب بزرگسالان قرار می گیرند.

جراحی:

جراحی هم در تعداد اندکی از بچه های مبتلا به صرع های خاصی ضرورت می یابد.

رژیم غذایی:

بعضی بچه ها دچار انواعی از صرع هستند که درمان آنها مشکل است. ممکن است رژیم غذایی پر چربی که کتوژنیک نامیده می شود به آنها کمک کند. متأسفانه تداوم و پیگیری این رژیم دردسر ساز است و می تواند باعث تغییرات وزن در بدن کودک شود. اما اگر توصیه پزشکتان باشد و شما عمل نکنید وضع بیمار بدتر می شود. به هر شکل حتماً قبل از آنکه برای کودکتان از رژیم غذایی خاصی استفاده کنید با پزشکتان مشورت نمایید.

وقتی کودک دچار تشنج شد چه کنیم؟

دو مورد مهمی که باید انجام شود این است:

- ۱- مطمئن شوید کودک شما نفس می کشد.
- ۲- اجازه ندهید کودک به خودش آسیب